

Wenn es den Wortführern der Gegenwart beliebt, solche Zustände in das Leben einzuführen; die Kirche kann, denn die drückendsten Verfolgungen hat sie in Unzahl durchgemacht, ruhig zusehen. Das Böse straft zuletzt den Urheber selbst. Ueber den endlichen Erfolg solch' gleich gottloser und ohnmächtiger Bestrebungen hat sich die göttliche Wahrheit in dem zweiten Psalme hinlänglich ausgesprochen: *Astiterunt reges terrae . . . qui habitat in coelis, irridebit eos et dominus subsannabit eos. Tunc loquetur ad eos in ira sua et in furore suo conturbabit eos.*

Fakultäten des Hochwürdigsten Bischofes Franz Josef von Linz, die Hochselber vom heiligen Stuhle erhalten hat. ¹⁾

A) Auf Ablassertheilung bezügliche.

1) Altäre zu privilegiren.

Pius PP. IX.

Dilecte Fili salutem et Applicam Benedictionem. Salvatoris et Domini nostri Jesu Christi vices, licet immeriti, gerentes in terris ejusque exempla sectantes animabus Christi fidelium in purgatorio existentibus, quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migrarunt, opportuna de thesauro Ecclesiae auxilia subministrare studemus, ut illis, quantum divinae Comitati placuerit, adjunctae ad coelestem patriam facilius pervenire valeant. Ea propter Nos parochiales et collegiatis Ecclesias civitatis et dioecesis Linciensis, quae etiam ob earum tum dignitatem, tum antiquitatem semper in honore habitae sunt, ac speciali praerogativa pollent, coelestium

¹⁾ Indem wir in den Stand gesetzt waren, die Originalien einzusehen, glauben wir mit der Veröffentlichung derselben in getreuer Abschrift dem hochw. Diözesan-Klerus einen angenehmen Dienst zu erweisen. D. R.

munerum elargitione decorare volentes, supplicationibus quoque tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, revocatis in eis privilegiatis altaribus intuitu paroeciae, sive in perpetuum, sive ad tempus jam concessis, Tibi, qui in Episcopum Ecclesiae Linciensis ptae electus existis, postquam munus Consecrationis susceperis, ut semel per Te ipsum in qualibet ex parochialibus et collegiatis Ecclesiis hujusmodi unum dumtaxat altare ad septennium proximum tantum privilegio Apostolico decoratum, pro animabus Christifidelium a purgatorii poenis liberandi, designare valeas; ita ut quandocunque sacerdos aliquis saecularis vel cujusvis Ordinis, Congregationis et Instituti Regularis missam defunctorum pro anima cujuscunque Christifidelis, quae Deo in charitate conjuncta ab hac luce commigraverit ad aptum altare sic per Te respective designatum celebrabit, anima ipsa de thesauro Ecclesiae per modum suffragii indulgentiam consequatur, et Domini nostri Jesu Christi ac Beatissimae Virginis Mariae, Sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus a purgatorii poenis, si ita Deo placuerit, liberetur, facultatem auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus et impertimur. Non obstantibus Nostra et cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem ut si in certiorandis parochis de facultate pta Tibi tributa aut in expediendis litteris pro designatione altaris privilegiati in qualibet ex parochialibus et collegiatis Ecclesiis hujusmodi aliquid vel minimum detur aut a Cancellario vel aliis officialibus tuis etiam sponte oblatum recipiatur, concessionem a Te, ut praemittitur, faciendae nullae sint eo ipso. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die XI. Martii MDCCCLIII. Pontificatus nostri anno septimo.

2) Kreuze u. s. w. mit Ablässen zu benediziren.

Pius PP. IX.

Venerabilis Frater, salutem et Apostolicam Benedictionem. Quae ad religionem fovendam animarumque salutem procurandam

facere possunt, ea libenti animo concedere solemus. Jam vero cum nuper Nobis exponendum curaveris, te ad Passionis et Agoniae Redemptoris et Domini Nostri Jesu Christi, unde nobis vita, salus et resurrectio manavit, memoriam in omnium Christifidelium animis excitandam, nec non cultum et venerationem Beatae Mariae Virginis Immaculatae ab ipso Catholicae Ecclesiae exordio ubique gentium semper exhibitam promovendam et adjuvandam, Cruces, S. Numismata et Coronas precatorias benedicere, te consuetis Indulgentiis ditare vehementer cupere, atque adeo a Nobis petieris, ut hanc tibi facultatem de Apostolica benignitate concedere dignaremur; Nos piis hujusmodi votis annuendum censuimus. Igitur de Omnipotentis Dei misericordia ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi; tibi ut deinceps, Venerabilis Frater, ad Decennium proximum tantum extra Urbem Cruces et S. Numismata cum applicatione Plenariae Indulgentiae in mortis articulo consequendae, nec non coronas precatorias cum applicatione Indulgentiarum S. Birgittae nuncupatarum in forma Ecclesiae consueta privatim benedicere possis et valeas aliis temporibus, tempore vero Visitationis et Concionum per Te peragendarum publice auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus et indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die XXIX. Aprilis MDCCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

3) Den apostolischen Segen zu ertheilen.

Pius PP. IX.

Dilecte Fili Salutem et Apostolicam Benedictionem. Salvator Noster Jesus Christus post acerbissimam suam Passionem et gloriosam Resurrectionem discipulis suis, quos cum dilexisset in finem dilexit eos, elevatis manibus benedixit, exemploque suo edocuit, quid eos, quos in gubernanda catholica Ecclesia successores, ac Vicarios suos in terris relinquebat, in Domino facere oporteret. Quare ex veteri more et venerando Apostolicae sedis

instituto Romani Pontifices praedecessores Nostri sacratissimis quibusdam diebus, adstanti christiano populo, post sacra Missarum sollemnia Benedictionem impertiri, et coelestes Ecclesiae thesauros, plenaria omnium peccatorum indulgentia concessa, super eos aperire consueverunt. Sed quoniam fieri non potest, ut omnes, qui ubique terrarum sunt fideles statis illis diebus Romae se praesentes sistant, plurimi autem Apostolicae Benedictionis participes fieri flagrantissime desiderant: Nos, quibus licet immerentibus universas oves suas Jesus Christus in Petro pascendas commisit, ne piorum desideria frustrata remaneant, paterna charitate, qua Christianos omnes complectimur, super hac re providere ac Venerabilibus Fratribus Nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis et Episcopis, nec non dilectis filiis Praelatis inferioribus pontificalium usum territoriumque separatum cum vera qualitate nullius habentibus Apostolicae Benedictionis imperitiendae munus cuique eorum postulanti concedere decrevimus. Cum itaque, sicut accepimus, Tu, qui in Episcopum Ecclesiae Linciensis electus existis, Apostolicam Benedictionem hujusmodi cum plenaria indulgentia Christifidelibus istius civitatis et dioecesis Linciensis id maxime exoptantibus, impertiri posse plurimum cupias: Hinc est, quod Nos in hac sublimi Principis Apostolorum cathedra, meritis licet imparibus, constituti, Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigiis insistentes, ad augendam fidelium religionem, animarumque salutem procurandam intenti, piis tuis, tuique populi desideriis ac votis, quantum cum Domino possumus, satisfacere volentes, Tibi, postquam munus consecrationis susceperis et donec regimini dictae Ecclesiae praefueris, in duabus cujusque anni sollemnitatibus, videlicet die Paschatis, qua festivitate nulla est excellentior, per quam in Ecclesia Dei universarum sollemnitatum dignitas consecratur, et alio die festo arbitrio et voluntate tua eligendo facultatem solemniter benedicendi populo, cum plenaria omnium peccatorum indulgentia, Nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis nomine et auctoritate, post sacra Missarum sollemnia, juxta ritum et for-

mulam, quam Tibi tradi mandamus, tenore praesentium auctoritate Apostolica pta concedimus, tribuimus, elargimur. In contrarium faciendibus non obstantibus quibuscunque. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die XI. Martii MDCCCLIII. Pontificatus Nostri anno septimo.

Ritus et Formula Benedictionis Apostolicae.

Ritus et formula a Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis et Episcopis pro impertienda Benedictione unacum plenaria indulgentia post Missarum solemnias, triplici signo crucis emisso, et in Episcopali trono, cum mitra ceterisque sacris paramentis indutis circumstantibus ministris, adhibendus, quod congrue de Praelatis inferioribus intelligatur, talis esse debet:

Expleta in utraque Solemnitate Missae Solemnis celebratione, in primis alta voce, per ministrum superpelliceo indutum leguntur Litterae Apostolicae, quibus indulgentia plenaria conceditur, unacum potestate Benedictionem Apostolicam supra populum effundendi, ut de delegatione adstantibus constet, et concessio ex latino sermone in vulgarem ad populi intelligentiam, translata recitetur. Postea Episcopus surgens, juxta Ritus in caeremoniali Episcoporum expressum, dicet:

Precibus et meritis Beatae Mariae semper Virginis, Beati Michaelis Archangeli, Beati Joannis Baptistae, et Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, et omnium Sanctorum:

Misereatur vestri Omnipotens Deus, et dimissis omnibus peccatis vestris perducatur vos Jesus Christus ad vitam aeternam.

Indulgentiam, absolutionem et remissionem omnium peccatorum vestrorum, spatium verae, et fructuosae poenitentiae, cor semper poenitens, et emendationem vitae, perseverantiam in bonis operibus tribuat vobis Omnipotens et misericors Dominus. *R.* Amen.

Et Benedictio Dei Omnipotentis Pa + tris, et Fi + lii, et Spiritus + Sancti descendat super vos et maneat semper. *R.* Amen.

Demum post impertitam Benedictionem publicabitur latino et vernaculo idiomate concessio plenariae indulgentiae, sequenti formula:

Attentis facultatibus a Sanctissimo in Christo Patre et Domino nostro Summo Pontifice N. N. in enunciatis Apostolicis litteris expressis, datis Reverendissimo Domino, Domino N., Dei et Apostolicae sedis gratia, hujus sanctae N. Ecclesiae antistitis; eadem Dominatio sua Reverendissima, Summi Pontificis nomine dat et concedit omnibus hic praesentibus vere poenitentibus, et confessis, et sacra communione refectis, indulgentiam plenariam in forma Ecclesiae consueta. Rogate igitur Deum pro felici status Sanctissimi Domini nostri Papae, Dominationis suae Reverendissimae, et Sanctae Matris Ecclesiae.

4) Für Sterbende.

Pius PP. IX.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem. Erga omnes Christifideles in maximo instantis mortis discrimine, et in durissima tantae necessitatis hora constitutos, eo abundantius Romanus Pontifex coelestes thesauros erogare, traditamque sibi divinitus opitulandi potestatem debet exercere, quanto tunc major premit illos anxia aegritudo, ac pene conficit acerba tristitia, furentibus undequaque teterrimis et callidissimis hostibus, qui Leonis instar rugientes adstant ut devorent, et quorum efferata rabies nisi eorum sanguine, id est aeterna animarum ruina, expleri non potest: Hinc Nos, quibus, licet immeritis, omnes Oves suas Christus in Petro pascendas dedit, ne illis unquam in extremo vitae mortalis agone aliquid detrimenti culpa nostra contingere possit, in partem potestatis et sollicitudinis nostrae coelectos Pastores vocamus, ut, sibi comparatis omnibus Apostolicae Sedis et Nostrae auctoritatis subsidiis majori atque uberiori eorum Gregis utilitati prospiciant, facilem ad assequendam aeternitatem aditum aperiant, et horribiles hostium impetus comprimant atque repellant. Cum itaque, sicut accepimus, Tu, qui in Episcopum

Ecclesiae Linciensis electus existis, Benedictionem Apostolicam cum Indulgentia plenaria in articulo mortis impertiendam aegrotis istius Civitatis et Dioecesis Linciensis concedere posse plurimum desideres, Nos animarum Christifidelium tuae curae commissarum saluti paterna charitate consulere cupientes, Tibi, ut postquam munus Consecrationis susceperis, et donec regimini dictae Ecclesiae praefueris, et quoties in dictis Civitate et Dioecesi tuis aliquem utriusque sexus Christifidelem in mortis articulo constitutum esse contigerit, si vere poenitens et confessus ac S. Communionem refectus, vel, quatenus id facere nequiverit, saltem contritus, nomen Jesu ore, si potuerit, sin minus corde devote invocaverit, et mortem tamquam peccati stipendium de manu Domini patienti atque alacri animo susceperit, toties per Te ipsum seu per unum aut plures Presbyteros probitate morum praeditos Saeculares, seu cujusvis Ordinis et Instituti Regulares a Te ad tui libitum semel vel pluries, et quodcumque opus fuerit delegandos, eligendos et deputandos, et quoad Moniales illarum confessarium ordinarium, Apostolicam Benedictionem Nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis nomine, cum plenaria omnium peccatorum suorum Indulgentia et remissione impertiri libere et licite valeas, facultatem Auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus tribuimus et impertimur. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Volumus autem, ut tam Tu, quam delegati et eligendi pro impertienda Benedictione et plenaria Indulgentia in articulo mortis hujusmodi constitutis applicanda, formulam a fel. rec. Benedicto PP. XIV. Praedecessore Nostro in suis Litteris sub Plumbo Nonis Aprilis Anno MDCCXLVII. expeditis praescriptam, quam Tibi tradi mandamus, omnino adhibeatis. Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XI. Martii MDCCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

5) Für die General-Kommunion in der Domkirche.

Pius PP. IX.

Universis Christifidelibus praesentes Litteras inspecturis Salutem et Apostolicam Benedictionem. Ad augendam Fidelium

religionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus et confessis, qui Ecclesiam Cathedralem Lincensem, in qua Communio generalis de licentia Ordinarii in uno anni die per eundem Ordinarium specificando agetur, eodem die devote visitaverint, ibique Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, ac pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus Christifidelium, quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus ad Septennium tantum valituris. Volumus autem, ut si pro impetratione, praesentatione, admissione, seu publicatione praesentium aliquid vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur, praesentes nullae sint. Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XI. Martii MDCCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

6) Für die erste Pontifical-Messe Sr. bischöfl. Gnaden
in Linz und an andern bedeutenderen Orten.

Pius PP. IX.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem. Cum, sicut Nobis nuper exponi fecisti, Tu, qui in Episcopum Ecclesiae Lincensis electus existis, postquam munus Consecrationis suscepseris ad Ecclesiam praedictam accedere intendas, Nos animarum Christifidelium tuae curae commissarum saluti paterna charitate consulere, Teque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac S. Communionem refectis, qui primae Missae, quam in dicta Lincensi et inde in aliis locorum insigniorum tuae Dioecesis praedictae Ecclesiis in Pontificalibus celebrabis, ac Benedictioni per Te supra Populum post Missarum solemniam largiendae devote interfuerint, seu Ecclesiam, in qua Missam

celebrabis eodem die devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus pro hac vice tantum valituris. Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XI. Martii MDCCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

7) Für die erste kanonische Visitation von Kirchen
bedeutenderer Orte.

Pius PP. IX.

Dilecte Fili Salutem et Apostolicam Benedictionem. Cum, sicut Nobis nuper exponi fecisti, Tu, qui in Episcopum Ecclesiae Linciensis electus existis, postquam munus Consecrationis suscepisti Ecclesiam ptam pro prima vice visitare intendas, Nos animarum Christifidelium tuae curae commissarum saluti, quantum cum Domino possumus, consulere, Teque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac s. communione reffectis, qui die, qua dicta prima vice tuam vel aliquam ex Ecclesiis locorum insigniorum tuae dioecesis Linciensis in actu visitationis per Te respective faciendae devote visitaverint, et ibi pro Christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus pro hac vice tantum valituris. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die XI. Martii MDCCCLIII. Pontificatus Nostri anno septimo.

8) Für die erste Diözesan-Synode in der Kathedrale
zu Linz.

Pius PP. IX.

Universis Christifidelibus praesentes Litteras inspecturis Salutem et Apostolicam Benedictionem. Cum, sicut accepimus,

in Ecclesia Cathedrali Lincienſi ſacra prima Synodus propediem, benedicente Domino, celebranda ſit, Nos ut opus tam pium majori cum fructu fiat, et ad augendam Fidelium religionem et animarum ſalutem coeleſtibus Eccleſiae theſauris pia charitate intenti, omnibus utriusque ſexus Chriſtifiedilibus vere poenitenti- bus et confeſſis ac Ss. Communione reſectis, qui ptam Eccle- ſiam die qua dicta prima Synodus inchoabitur, ac in omnibus et ſingulis actualis illius celebrationis diebus devote viſitaverint, et ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, haereſum extir- patione ac S. Matris Eccleſiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam, ſemel tantum, omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam et remiſſionem miſericorditer in Domino concedi- mus. Praeſentibus poſt celebrationem dictae Synodi minime va- lituris. Volumus autem, ut ſi pro impetratione, praeparatione, admiſſione, ſeu publicatione praeparantium aliquid vel minimum detur, aut ſponte oblatum recipiatur, praeparantes nullae ſint. Da- tum Romae apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die XI. Martii MDCCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

9) Für Miſſionen innerhalb der Diözeſe.

Pius PP. IX.

Ad futuram rei memoriam. Coeleſtium munerum theſauros, quorum diſpensatores eſſe Nos voluit Altiffimus cum ad catho- licae Religionis incrementum et animarum ſalutem profuturos ſperamus, libenter elargimur. Cum itaque, ſicut Nobis nuper ex- poni fecit Dilectus Filius Franciſcus Joſephus in Episcopum Eccleſiae Lincienſis electus, ipſe poſtquam munus conſecrationis ſuſceperit, nonnullos preſbyteros ſaeculares ſeu de ſuperiorum ſuorum licentia regulares in diverſa loca dioceſis ptae ad pro- curandam Fidelium ſalutem mittere intendat, Nos ejusdem dilecti filii zelum et vigilantiam plurimum in Domino commendantes ac eorundem preſbyterorum ſaecularium vel regularium illorumque, ad quos ipſi mittentur devotionem conſovere atque augere cu- pientes, omnibus et ſingulis preſbyteris ptis ac aliis utriusque

sexus Christifidelibus, ad quos ipsi mittendi accesserint, Nostram et Apostolicam Benedictionem per praesentes impertimur, eisdemque vere poenitentibus et confessis ac s. communione refectis, qui pro S. Romanae Ecclesiae exaltatione, principum Christianorum unione, infidelium conversione et haeresum extirpatione, prout unicuique suggeret devotio, pias ad Deum preces effuderint, plenariam una vice dumtaxat tempore uniuscujusque missionis omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut si pro impetratione, praesentatione admissione, seu publicatione praesentium aliquid vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur, praesentes nullae sint. Utque praesentium litterarum transsumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die XI. Martii MDCCCLIII. Pontificatus Nostri anno septimo.

B) Von der Pönitentiarie.

Gabriel... Cardinalis Ferretti... Major Poenitentiarius.

Vobis Venerabili in Christo Patri Francisco Josepho Rudigier, moderno Episcopo Lincensi..... ad quinquennium duraturas infrascriptas communicamus facultates, quibus pro foro conscientiae per vos, sive per Vestrum vicarium in spiritualibus generalem, dummodo in sacro presbyteratus ordine sit constitutus, etiam extra sacramentalem confessionem pro grege Vobis commisso, et infra fines Vestrae dioecesis tantum, atque de speciali, in unoquoque casu exprimenda, sedis Apostolicae auctoritate Vobis delegata, uti valeatis; easque canonico Poenitentiario, nec non vicariis foraneis pro foro pariter conscientiae, sed in actu sacra-

mentalis confessionis dumtaxat, etiam habitualiter, si Vobis placuerit: aliis vero confessariis cum ad vos, sive ad praedictum vicarium generalem in casibus particularibus poenitentium recursum habuerint pro exposito casu impertiri possitis, nisi ob peculiares causas aliquibus confessariis a Vobis specialiter subdelegandis, per tempus arbitrio Vestro statuendum, illas communicare judicabitur.

I. Absolvendi ab excommunicatione ob manus violentas injectas in clericos aut presbyteros, vel in regulares, dummodo non fuerit sequuta mors, vel mutilatio, seu lethale vulnus, aut ossium fractio; et dummodo casus ad forum externum deducti non fuerint; injunctis injungendis, et praesertim, ut parti laesae competenter satisfiat.

II. Absolvendi a censuris contra duellantes inflictis, in casibus dumtaxat ad forum externum non deductis; injuncta gravi poenitentia salutari, et aliis injunctis, quae fuerint de jure injungenda.

III. Absolvendi quoscunque poenitentes sive viros sive mulieres (exceptis haereticis publicis, sive publice dogmatizantibus) a quibusvis sententiis, a censuris et poenis ecclesiasticis incursis ob haereses tam nemine audiente, vel advertente, quam coram aliis externatas, ob infidelitatem, et catholicae fidei abjuramentum private ad missas, sortilegia, ac maleficia etiam cum sociis patrata, nec non ob daemonis invocationem cum pacto donandi animam, eique praestitam idololatriam, ac superstitiones exercitas, ac demum ob quaecunque insinuata falsa dogmata; postquam tamen poenitens complices si quos habeat, prout de jure denunciaverit, et quatenus ob justas causas nequeat ante absolutionem denunciare, facta a poenitente seria promissione denunciationem peragendi cum primum, et meliori modo, quo fieri poterit; et postquam in singulis casibus coram absolvente haereses secrete abjuraverit; et pactum cum maledicto daemone initum expresse revocaverit, tradita eidem absolventi singrapha forsitan exarata, aliisque mediis superstifiosis, ad omnia com-

burenda, seu destruenda; injuncta pro modo excessuum gravi poenitentia salutari cum frequentia sacramentorum, et obligatione se retractandi apud personas, coram quibus haereses manifestavit, et reparandi illata scandala.

IV. Absolvendi a censuris incursis ob violationem clausurae regularium utriusque sexus, dummodo non fuerit cum intentione ad malum finem, etiam effectum non sequuto et dummodo casus non fuerint ad forum externum deducti, cum congrua poenitentia salutari. Et insuper absolvendi mulieres tantum a censuris, et poenis ecclesiasticis, ob violationem ad malum finem clausurae virorum Religiosorum incursis, dummodo tamen casus occulti remaneant; injuncta gravi poenitentia salutari, cum prohibitione accedendi ad ecclesiam, et conventum, seu coenobium dictorum religiosorum, durante occasione peccandi.

V. Absolvendi a censuris ob retentionem, et lectionem librorum prohibitorum incursis, postquam tamen poenitens libros prohibitos, quos in sua potestate retineat, prout de jure consignaverit, seu consignari fecerit, cum congrua salutari poenitentia.

VI. Absolvendi a casu sedi Apostolicae reservato ob accepta munera a regularibus utriusque sexus, injuncta poenitenti, quando agitur de muneribus infra valorem decem scutorum, aliqua eleemosyna absolvantis judicio taxanda, et caute eroganda, cum primum poterit, in beneficium religionis, cui facienda esset restitutio; dummodo tamen non constet, quod illa fuerint de bonis propriis religionis; quatenus vero accepta munera, vel fuerint ultra valorem scutorum decem, vel constet fuisse de bonis propriis religionis, facta prius restitutione, quam si de praesenti adimplere nequeat, praestita in manibus absolvantis obligatione restituendi infra terminum ejus arbitrio praefiniendum, alias sub reincidentia.

VII. Absolvendi religiosos cujuscunque ordinis (etiam moniales, per confessarios tamen pro ipsis a Vobis approbatos, vel specialiter deputandos) non solum a praemissis, sed etiam a casibus, et censuris in sua religione reservatis.

VIII. Dispensandi ad petendum debitum conjugale cum transgressore voti castitatis, qui matrimonium cum dicto voto contraxerit; hujusmodi poenitentem monendo, ipsum ad idem votum servandum teneri, tam extra licitum matrimonii usum, quam si marito, seu uxori respective supervixerit.

IX. Dispensandi cum incestuoso, sive incestuosa, ad petendum debitum conjugale, cujus jus amisit ex superveniente occulta affinitate per copulam carnalem habitam cum consanguinea vel consanguineo, sive in primo et secundo gradu suae uxoris, seu respective mariti: remota occasione peccandi: et injuncta gravi poenitentia salutari, et confessione sacramentali quolibet mense, per tempus arbitrio dispensantis statuendum.

X. Dispensandi super occulto impedimento primi, nec non primi, et secundi, ac secundi tantum gradus affinitatis ex illicita carnali copula provenientis, quando agatur de matrimonio cum dicto impedimento jam contracto: et quatenus agatur de copula cum suae putatae uxoris matre, dummodo illa secuta fuerit post ejusdem putatae uxoris nativitatem, et non aliter: monito poenitente de necessaria secreta renovatione consensus cum sua putata uxore, vel suo putato marito, certiorato, seu certiorata de nullitate prioris consensus, sed ita caute ut ipsius poenitentis delictum nusquam detegatur; remota occasione peccandi, ac injuncta gravi poenitentia salutari et confessione sacramentali semel in mense per tempus dispensantis arbitrio statuendum. Item. Dispensandi super dicto occulto impedimento, seu impedimentis affinitatis ex copula illicita etiam in matrimoniis contrahendis, quando tamen omnia parata sint ad nuptias, nec matrimonium absque periculo gravis scandali differri possit, usque dum ab Apostolica sede obtineri possit dispensatio; remota semper occasione peccandi, et firma manente conditione, quod copula habita cum matre mulieris hujus nativitatem non antecedit; injuncta in quolibet casu poenitentia salutari.

XI. Dispensandi super impedimento occulto criminis, dummodo sit absque ulla machinatione et agatur de matrimonio

jam contracto: monitis putatis conjugibus de necessaria consensus secreta renovatione: ac injuncta gravi poenitentia salutari, et confessione sacramentali semel quolibet mense, per tempus dispensantis pariter arbitrio statuendum.

XII. Dispensandi super impedimento tertii, seu tertii, et quarti, vel quarti simplicis gradus, sive graduum consanguinitatis, vel affinitatis, super quo, seu quibus obtenta fuerit dispensatio ab Apostolica sede, et in litteris hujus modi dispensationis reticita fuerit incestuosa copula, quae tamen occulta remaneat. Ac etiam dispensandi, seu revalidandi ejusmodi litteras irritas, ac nullas redditas ex incestu, sive post petitam dispensationem, sive post illius expeditionem et ante respectivam executionem patrato, ac iterato usque ad eandem executionem, in casibus semper occultis, sive agatur de matrimonio contrahendo, sive jam contracto: monitis in matrimonio contracto putatis conjugibus de necessaria mutui consensus secreta renovatione, injuncta in singulis casibus congrua poenitentia salutari.

XIII. Praeterea absolvendi a censuris et poenis ecclesiasticis eos, qui sectis vetitis, Massonicis aut Carbonariis, aliisque similibus nomen dederunt, aut favorem praestiterunt, postquam tamen a respectiva secta omnino se separaverint, eamque abjuraverint, libros, manuscripta, ac signa sectam respicientia, si quae retineant in manibus absolventis consignaverint ad ordinarium quamprimum caute transmittenda veraeque poenitentiae signa exhibuerint: firma obligatione denunciandi sectae socios, ac magistros, prout de jure, et quoad Carbonarios, eos omnes, de quibus in §. Praecipimus, Bullae „Ecclesiam a Jesu Christo“ a fel. rec. Pio VII. editae et a Papa Leone XII. confirmatae. Injuncta pro modo culparum gravi poenitentia salutari, cum frequentia sacramentalis confessionis; aliisque injunctis de jure injungendis. Datum Romae ex aedibus Nostris die 21. Martii 1853.

C) Von der Propaganda.

I. Absolvendi ab haeresi, et apostasia a fide, et a schismate quoscumque, etiam ecclesiasticos, tam saeculares, quam regulares; non tamen eos, qui ex locis fuerint, ubi sanctum officium exercetur, nisi in locis missionum, in quibus impune grassantur haereses deliquerint, nec illos, qui judicialiter abjuraverint, nisi isti nati sint, ubi impune grassantur haereses, et post judicialem abjurationem illuc reversi in haeresim fuerint relapsi, et hos in foro conscientiae tantum.

II. Tenendi, et legendi, non tamen aliis concedendi, praeterquam, ad tempus tamen, iis Sacerdotibus, quos praecipue idoneos, atque honestos esse sciat, libros prohibitos, exceptis operibus Dupuy, Volney, M. Reghellini, Pigault le Brun, de Potter, Bontham, J. A. Dulaure, Fêtes, et Courtisanes de la Grece, Nouvelle di Casti, et aliis operibus de obscenis, et contra Religionem ex professo tractantibus.

III. Dispensandi in 3. et 4. simplici, et mixto tantum, nedum cum pauperibus sed etiam cum nobilibus, et divitibus in contrahendis; in contractis vero cum haereticis conversis, etiam in 2. simplici, et mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum, et his in casibus prolem susceptam declarandi legitimam.

IV. Dispensandi super impedimento publicae honestatis iustis ex sponsalibus proveniente.

V. Dispensandi super impedimento criminis, neutro tamen conjugum machinante, ac restituendi jus petendi debitum amissum.

VI. Dispensandi in impedimento cognationis spiritualis, praeterquam inter levantem, et levatum.

VII. Hae vero dispensationes matrimoniales, videlicet 3. 4. 5. et 6. non concedantur, nisi cum clausula, dummodo mulier rapta non fuerit, et si rapta fuerit, potestate raptoris non existat, et in dispensationibus hujusmodi declaretur expresse illas concedi tamquam a sedis apostolicae delegato, ad quem effectum

etiam tenor hujusmodi facultatum inseratur, cum expressione temporis, ad quod fuerint concessae, alias nullae sint.

VIII. Dispensandi in irregularitatibus, ex delicto occulto tantum provenientibus excepta ea, quae ex homicidio voluntario contrahitur.

IX. Dispensandi, et commutandi vota simplicia, exceptis votis castitatis et religionis.

X. Absolvendi ab omnibus casibus reservatis, etiam in bulla coenae contentis, in locis tamen ubi impune grassantur haereses.

XI. Delegandi simplicibus sacerdotibus potestatem benedicendi paramenta et alia utensilia ad sacrificium Missae necessaria, ubi non interveniat sacra unctio, et reconciliandi ecclesias pollutas aqua ab episcopo benedicta, et in casu necessitatis, etiam aqua non benedicta ab episcopo.

XII. Conferendi ordines extra tempora, et non servatis interstitiis, usque ad sacerdotium inclusive.

XIII. Dispensandi super defectu aetatis unius anni ob operariorum penuriam, ut promoveri possint ad sacerdotium, si alias idonei fuerint.

XIV. Conficiendi olea cum quinque saltem sacerdotibus, non tamen extra diem coenae Domini, nisi necessitas aliud urgeat.

XV. Celebrandi bis in die, si necessitas urgeat, ita tamen, ut in prima missa non sumpserit ablutionem, per unam horam ante auroram, et aliam post meridiem, sine ministro. sub dio, et sub terra, in loco tamen decenti, etiamsi altare sit fractum, vel sine reliquiis sanctorum, et praesentibus haereticis, schismaticis, infidelibus, et excommunicatis; si aliter celebrari non possit. Caveat vero, ne praedicta facultate, seu dispensatione celebrandi bis in die aliter, quam ex gravissimis causis, et rarissime utatur, in quo graviter ipsius conscientia oneratur.

Quodsi hanc eandem facultatem alteri sacerdoti juxta potestatem inferius apponendam communicare, aut causas ea utendi alicui, qui a sancta Sede hanc facultatem obtinuerit approbare visum fuerit, serio ipsius conscientiae injungitur, ut paucis dum-

taxat, iisque maturioris prudentiae, ac zeli, et qui absolute necessarii sunt, nec pro quolibet loco, sed ubi gravis necessitas tulerit, et ad breve tempus eandem communicet; aut respective causas approbet.

XVI. Deferendi sanctissimum Sacramentum occulte ad infirmos, sine lumine, illudque sine eodem retinendi pro eisdem infirmis, in loco tamen decenti, si ab haereticis, aut infidelibus sit periculum sacrilegii.

XVII. Induendi se vestibus saecularibus, si aliter, vel transire ad loca eorum curae commissa, vel in eis permanere non poterunt.

XVIII. Recitandi rosarium, vel alias preces, si breviarium secum deferre non poterunt, vel divinum officium ob aliquod legitimum impedimentum recitare non valeant.

XIX. Dispensandi, quando expedire videbitur, super esu carnum, ovorum et lacticiniorum tempore jejuniorum, et quadragesimae.

XX. Communicandi has facultates in totum, vel in partem, prout opus esse secundum ejus conscientiam judicaverit Sacerdotibus idoneis in conversione animarum laborantibus, et praesertim tempore sui obitus; ut sede vacante sint, qui possint supplere, donec sedes apostolica certior facta, quod quam primum fieri debebit per delegatos, aut per unum ex eis, alio modo provideat.

XXI. Et praedictae facultates gratis, et sine ulla mercede exerceantur, et pro tempore ad beneplacitum s. congregationis de propaganda fide tantum concessae intelligantur.

XXII. Utendi eisdem facultatibus in locis tantum ejus spirituali jurisdictioni subjectis.

D) Von anderen Kongregationen.

1. Messen zu reduzir. Ea missarum onera, quae manuali carerent eleemosyna, reducendi et vere pauperes absolvendi a praeteritis omissionibus — dummodo agatur de oneribus nondum reductis, servata forma Indulti Bened. XIII. in ultimo Rom. Concilio impressi.

2. Messen zu versenden. Ob justam et rationabilem causam, celebrato tamen majori, qui fieri potest, missarum numero intra dioecesin.

3. Messen inner der Diözese zu transferiren. Quae (sc. missarum onera) in designatis a fundatoribus locis etc. nequibant satisfieri, dummodo concessionem faciendae triennii terminum non excedant.

Alle drei Fakultäten ad triennium von der Congreg. Concil.

4. Für die Glockenweihe zu delegiren. Vicarium generale, Dignitates et Canonicos ecclesiae cathedralis, Praepositos, Archipresbyteros, Parochos, Ecclesiarum Rectores, Vicarios foraneos, aliosque benevisos sacerdotes in aliqua dignitate ecclesiastica constitutos, dummodo adhibeant aquam ab Episcopo (Oratore) vel ab alio Episcopo pacem et communionem cum sancta Sede habente ad hoc benedictam et servent formam in Pontificali Rom. praescriptam. Ad quinquennium von der Congr. Rit.

5. Prosynodal = Examinatoren zu ernennen und von der Wiederholung des Pfarrkonkurses zu dispensiren. Das Nähere darüber zu ersuchen aus St. II der Linzer Diözesanblätter von 1857. Von der Congr. super negot. eccl. extraordin.

6. Zu dispensiren bei gemischten Ehen. Dummodo cautum omnino sit conditionibus ab ecclesia praescriptis, ac praesertim de amovendo a catholico conjugis perversionis periculo, deque conversione conjugis acatholici ab ipso pro viribus curanda, ac de universa prole utriusque sexus in catholicae religionis sanctitate omnino educanda. In singulis hujusmodi dispensationibus

apostolicae delegationis mentio est faciendā. Von der Congr. s. Inquis. ad quinquennium. *)

Gesammte hier aufgeführte Fakultäten wurden, so weit es nöthig geworden, wieder erneuert.

Zur Diözesan - Chronik.

I. Ueber den Ursprung des einstigen Kapuziner - Klosters in Urfahr bei Linz.

Zu Linz, in der Hauptstadt Oberösterreichs, waren schon im Beginne des Jahres 1606 einige Kapuziner angekommen und der Erzherzog Mathias, damals unter Kaiser Rudolf II. Statthalter von Oesterreich (später im Jahre 1612 römischer Kaiser), kaufte ihnen ein Haus um 3000 Gulden zu einem Kloster, schon am 21. September 1606 wurde der Grundstein zur Kirche gelegt, im Jahre 1612 das Kloster vollendet. Die Mitglieder desselben wurden nach und nach immer zahlreicher, besonders gegen Ende des 17. Jahrhunderts, und wünschten nun ein Hospiz bei Linz jenseits der Donau, in Urfahr zu errichten. Sie wendeten sich zuerst im Jahre 1681 an den Fürstbischof von Passau Sebastian, gebornen Grafen v. Bötting, zu dessen Diözese auch Oberösterreich zu jener Zeit gehörte und baten ihn um die Erlaubniß ein solches dort bauen zu dürfen. Ueber den Anfang und die späteren Schritte des Ordens zur Gründung eines ordentlichen Klosters alldort gibt nun genauen Aufschluß eine Urkunde jenes Fürstbischöfes vom 28. Juli 1687 in lateinischer Sprache, von

*) Das Wie der Eingehung solcher Ehen nach erlangter Dispens zu bestimmen ist, exclusiva tamen semper Missae celebratione, dem gewissenhaften Ermessen des Hochwürdigsten Ordinarius anheimgestellt. Es ist an sämtliche Ordinarien der katholischen Kirche diesbezüglich am 15. November 1858 eine eigene Instruktion, auf Befehl Sr. Heiligkeit vom Kardinal Antonelli ergangen.